

علل گرایش به مادیگری

مقدمه: ماتریالیسم در ایران

www.ketab.ir

متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

انتشارات صدرا

مطهری، مرتضی، ۱۳۵۸-۱۳۹۸.

علل گرایش به مادیگری: مقدمه ماتریالیسم در ایران / مرتضی مطهری.

تهران: صدرا، ۱۳۷۲.

ISBN: 978-964-5600-36-3

ص ۲۱۶

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

۱. اسلام و مادیگری. الف. عنوان. ب. عنوان: ماتریالیسم در ایران.

۲۹۷/۴۸۱۴

ع ۸ م ۲۳۲/۲/ BP

م ۶۸۷-۷۲

کتابخانه ملی ایران

علل گرایش به مادیگری

نویسنده: استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری

نوبت چاپ: چهل و نهم، دی ۱۴۰۲ مطابق با جمادی الثانی ۱۴۴۵

تعداد: ۸۰۰ نسخه

بها: ۹۹/۰۰۰ تومان

حروفچینی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ فجر (۱۰۱۳۹۵).

ناشر: انتشارات صدرا (باکسب اجازه از شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید)

کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص ناشر است.

● تهران: شعبه ۱: خیابان ناصرخسرو، کوچه دکتر مسعود، تلفن: ۳۳۱۱۹۷۹۶

شعبه ۲: خیابان انقلاب، بین خ دانشگاه و ابوریحان، پلاک ۱۱۶۴، تلفن: ۶۶۴۶۱۰۸۶

● قم: شعبه ۱: خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۳۱۵۲۲

شعبه ۲: مجتمع ناشران، تلفن: ۳۷۸۴۷۵۹۵

پایگاه اینترنتی و فروشگاه آنلاین: motahari.org

شابک: ۳-۲۶-۵۶۰۰-۹۶۴-۹۷۸-۳-۹۷۸-۹۶۴-۵۶۰۰-۳۶-۳ ISBN: 978-964-5600-36-3

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷	مقدمه چاپ چهل و سوم
	مقدمه: ماتریالیسم در ایران
۱۱	تحولات روحی مؤلف
۱۷	ماتریالیسم در جهان اسلام
	شیوه‌های جدید تبلیغ ماتریالیسم در ایران:
	الف. تحریف شخصیتها:
۱۹	۱. حافظ
۳۰	۲. حلاج
	ب. تحریف آیات قرآن:
۳۸	طرح مارکس برای مبارزه با مذهب
۴۱	ماتریالیسم اغفال‌شده
۴۴	تنها شرط لازم و کافی برای مفسر بودن!
۴۵	منظور از تفسیر امام
۴۶	تفسیر قرآن بدون آشنایی با شأن نزول آیات و تاریخ صدر اسلام
۴۹	تفسیر «الذین يؤمنون بالغیب»
۵۱	تفسیر «و بالآخرة هم یوقنون»
۵۲	تفسیر «و یتقون الصلوة»
۵۴	تفسیر «خلود و جاودانگی» در قرآن
۵۵	تفسیر معنی «الله»

علل گرایش به مادیگری

- ۶۱ ماتریالیسم
- ۶۱ معانی مادیگری
- ۶۲ آیا انسان بالفطره الهی است یا مادی؟
- ۶۴ سابقه تاریخی مادیگری
- ۶۵ مادیگرایی در دوره اسلام
- ۶۷ ماتریالیسم در قرون جدید
- ۷۱ نقش کلیسا در گرایشهای مادی
- الف. نارسایی مفاهیم دینی کلیسا:
- ۷۲ ۱. تصویر انسانی از خدا
- ۷۵ ۲. خدا از دید اگوست کنت
- ۷۷ ۳. مقام الوهیت
- ۷۹ ۴. دوره‌های سه گانه اگوست کنت
- ب. خشونت‌های کلیسا:
- ۸۲ ۱. سلب آزادی عقیده و دادگاه تفتیش عقاید
- ۸۴ ۲. جنایت به عنوان مبارزه با جادوگری
- ۸۹ نارسایی مفاهیم فلسفی غرب
- ۹۰ مشکل «علت نخستین»
- ۹۰ سخن هگل در علت نخستین به تقریر فلسفه اسلامی
- ۹۴ ریشه ضعف فلسفه غرب در این مسئله
- ۹۶ بنا به اصالت وجود، ذات اشیاء همان وجود آنهاست
- ۹۷ بنا به اصالت وجود، حقیقت هستی مساوی است با وجوب ذاتی
- ۹۸ فرق «دلیل» و «علت» در فلسفه هگل
- ۱۰۰ وحدت «ذهن» و «عین» در فلسفه هگل
- ۱۰۱ بی‌پایگی اصول هگل
- ۱۰۳ ریشه نیازمندی اشیاء به علت
- ۱۰۵ نظر متکلمین: حدوث، مناط نیازمندی به علت است

نظر فلاسفه قبل از ملاصدرا: امکان ذاتی ملاک نیازمندی به علت	
است	۱۰۶
نظر صدرالمتألهین: تشکیک در مراتب وجود	۱۰۸
جمع‌بندی این مبحث	۱۱۰
نظر راسل در این مسئله	۱۱۲
توحید و تکامل	۱۱۵
متضاد پنداشتن نظریه تکامل با وجود خدا	۱۱۶
پاسخ به فرض فوق	۱۱۷
نتیجه مورد نظر قرآن از ذکر داستان آدم	۱۱۸
به فرض ضدیت نظریه تکامل با ماوراءالطبیعه، این نظریه ضد دین	
است نه ضد خدا	۱۱۹
تقریر ضدیت نظریه تکامل با وجود خدا	۱۲۰
اصل تکامل، برعکس، پیش از پیش وجود رابطه غائی بین موجودات	
را بیان می‌کند	۱۲۲
آیا علم ازلی الهی و مشیت براده مطلق و ازلی مخالف نظریه تکامل	
است؟	۱۲۳
ازلیت ماده	۱۳۱
خدا یا آزادی؟	۱۳۲
تصادف، خدا، علیت	۱۳۵
اصل علیت مخالف با وجود خدا!	۱۳۶
مفهوم آفرینش	۱۴۱
آفرینش یا تحصیل حاصل است و یا تناقض؟	۱۴۱
فرق میان جعل بسیط و مرکب	۱۴۲
قانون دوم ترمودینامیک و مشکل راسل	۱۴۵
قانون علیت قانون تجربی نیست	۱۴۷
برهان نظم	۱۵۰
انتقادات دیوید هیوم بر برهان نظم	۱۵۰
خلاصه نظریات هیوم در تقریر و انتقاد از برهان نظم	۱۵۶
بررسی ایرادهای هیوم	۱۵۹
آیا برهان نظم یک برهان تجربی است؟	۱۶۰

- اشتباه هیوم در اینکه برهان نظم از قبیل یافتن شباهت میان جهان
 و مصنوعات انسان است..... ۱۶۴
- فرق صنع بشری با صنع خداوند..... ۱۶۵
- اشتباه هیوم در اینکه برهان نظم را برهان اثبات همه صفات کمال
 الهی پنداشته است..... ۱۶۷
- اشتباه دیگر هیوم در کاربرد برهان نظم..... ۱۶۸
- نارسایی مفاهیم اجتماعی و سیاسی..... ۱۷۱
- خدا، پشتوانه استبداد سیاسی..... ۱۷۱
- آزادی سیاسی و اجتماعی در اسلام..... ۱۷۲
- اظهار نظر غیرمتخصص..... ۱۷۵
- ضعف منطق افراد ناوارد، یکی از موجبات گرایشهای مادی..... ۱۷۵
- خداپرستی یا زندگی؟!..... ۱۷۹
- بدبختی در دنیا یا آخرت؟!..... ۱۸۲
- محیط اخلاقی و اجتماعی نامساعد..... ۱۸۵
- رابطه مادیت اخلاقی با مادگرایی اعتقادی و به عکس..... ۱۸۵
- سنگر قهرمانی و پرخاشگری..... ۱۹۳
- رسالت و نقش اجتماعی پیامبران و مؤمنین در قرآن..... ۱۹۵
- روحیه عافیت‌طلبی در مدعیان پیشوایی دینی..... ۲۰۰
- مفهوم تقیه..... ۲۰۰
- کسب اعتبار ماتریالیسم از سوسیالیسم..... ۲۰۱
- نتیجه این بررسی..... ۲۰۳
- روشنفکری در الهیات..... ۲۰۵
- پیوند مسائل الهی با مسائل اجتماعی و سیاسی..... ۲۰۷
- فهرستها..... ۲۰۹

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه چاپ چهل و سوم

همان طور که در مقدمه مؤلف شهید بر چاپ هشتم این کتاب آمده است، همتیه اصلی این کتاب دو سخنرانی استاد شهید آیت الله مطهری در سالهای ۱۳۴۸ و ۱۳۴۹ در دانش‌سرای عالی تهران بوده که در سال ۱۳۵۰ با اضافات استاد به چاپ رسیده است. در چاپ دوم نیز مطالبی توسط آن متفکر شهید افزوده شده و سرانجام در سال ۱۳۵۷ آن شهید در چاپ هشتم این کتاب علاوه بر افزودن مطالب زیادی بر بخش «نارسایی مفاهیم فلسفی غرب»، به تناسب فضای فکری آن دوره که ماتریالیسم دست به دو نیرنگ زده بود، یکی تحریف شخصیت علما و عرفای بزرگ اسلامی و دیگر تحریف آیات قرآن کریم، مقدمه مفصلی را تحت عنوان «ماتریالیسم در ایران» به کتاب اضافه کردند که همین مقدمه از علل اصلی شهادت آن بزرگمرد توسط گروه نادان و جنایتکار فرقان بود، چرا که کار اصلی این گروه تفسیر مادی آیات قرآن بود و در این مقدمه این فریبکاری آنها البته با زبانی مشفقانه و دلسوزانه بر ملا شده و به آنها تذکر داده شده بود.

پس از انتشار چاپ هشتم این کتاب، گروه فرقان به استاد شهید پیغام فرستاد که اگر در مقابل تفاسیر ما - و به قول خودشان جزوه‌های ایدئولوژیک ما - بایستید ما برخورد فیزیکی خواهیم کرد. استاد پاسخ داده بود که به هر حال من وظیفه‌ای دارم و باید انجام دهم، و البته چند بار سران این گروه را برای مذاکره و مباحثه خواستند و آنها نیامدند.

علت حساسیت و موضع‌گیری استاد شهید در این خصوص این بود که این جزوه‌ها در دانشگاهها و بین جوانان انقلابی مسلمان دست به دست می‌شد به خیال این که این همان اسلام ناب است و ارتباطی هم با امام خمینی دارد و البسته زمینه گرایش افراد به مارکسیسم را نیز فراهم می‌کرد.

در این مقدمه، استاد شهید تحولات روحی خود درباره مسئله خدا را نیز از زمان نوجوانی تا دوره تحصیل در قم به رشته تحریر درآورده‌اند که جالب توجه است.

مطالب این مقدمه برای امروز ما نیز از جهات مختلف درس آموز است، همان طور که متن کتاب نیز برای عارف و عامی سودمند و فرحزاست چرا که علل گرایش به مادیگری همواره وجود دارد. از خدای متعال توفیق نشر بهتر آثار آن اسلام‌شناس عظیم‌الشان و حاصل عمر و پاره تن امام خمینی را مسئلت می‌کنیم.

آذر ۱۳۹۶

مطابق با ربیع‌الاول ۱۴۳۹

سید علی‌اکبر
موسوی خراسانی
استاد